

ΓΙΑΚ - ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΓΙΑΚ - ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Το Ιστορικό Αρχείο Κρήτης ιδρύθηκε το 1920 με έδρα τα Χανιά. Είναι Δημόσια Διανομαρχιακή Υπηρεσία, αποκεντρωμένο Τμήμα των Γενικών Αρχείων του Κράτους και υπάγεται απ' ευθείας στο Υπουργείο Παιδείας. Στεγάζεται σε νεοκλασικό κρατικό διατηρητέο κτίριο στην οδό Ι. Σφακιανάκη αριθμ. 20, αλλά διαθέτει και δεύτερο, βοηθητικό κτίριο με αρχειοστάσια. Το Αρχείο είναι σήμερα σε τέτοιο υψηλό επίπεδο, ώστε να θεωρείται ως ένα από τα μεγαλύτερα περιφερειακά Αρχεία της χώρας, σε περιεχόμενο, όγκο και σπουδαιότητα υλικού. Σκοπός και αποστολή του Ιστορικού Αρχείου Κρήτης είναι η περισυλλογή, ταξινόμηση, καταγραφή, διαφύλαξη και προβολή των πάσης φύσεως αρχείων και κειμηλίων που αφορούν στην Ιστορία της Κρήτης.

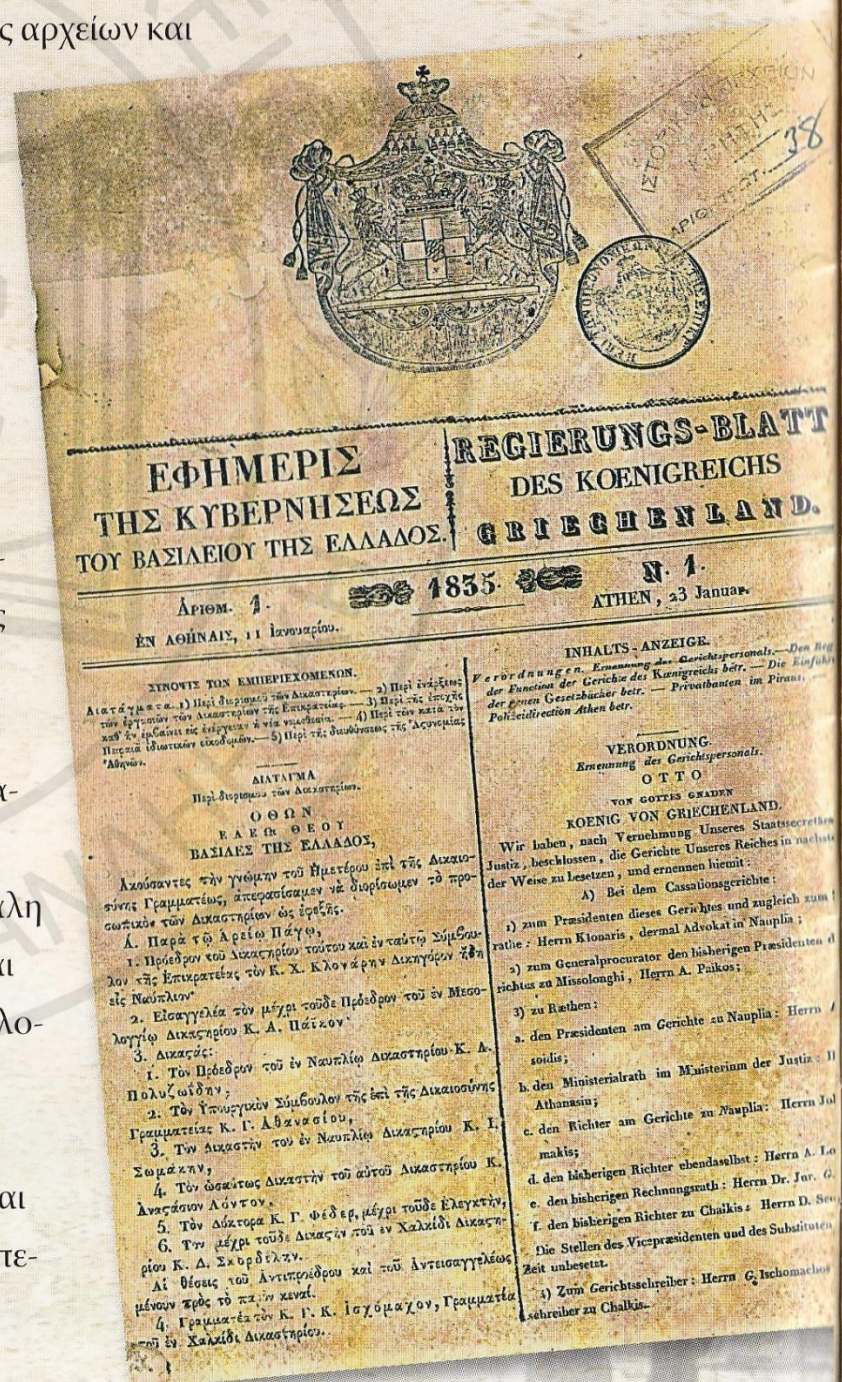
• ΑΡΧΕΙΑΚΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΤΟΥ ΙΑΚ

Το αρχειακό υλικό του Ιστορικού Αρχείου Κρήτης καλύπτει όλη την Κρήτη και υπολογίζεται σε περίπου 1.000.000 σημαντικότερα έγγραφα και ντοκουμέντα, από το 1821 μέχρι σήμερα. Στις, άνω των 200, αρχειακές συλλογές της Υπηρεσίας, συγκαταλέγονται:

- Αρχεία Επαναστατικά – Επίσημη Αλληλογραφία των Κρητικών Επαναστάσεων 1821 - 1830, 1866 - 1869, 1877 - 78, 1895 - 1898 καθώς και του Κινήματος του Θερίσου του 1905.

- Ιδιωτικές αρχειακές συλλογές που αναφέρονται σε διάφορες χρονικές περιόδους της Κρητικής Ιστορίας, με αλληλογραφία των Αρχηγών των Επαναστάσεων, Σωματαρχών, Οπλαρχηγών αλλά και άλλων εξεχόντων προσώπων (Πρακτικίδη, Μανουσogiαννάκηδων, Τσουδερών, Π. Κορωναίου, Χατζη Μιχάλη Γιάνναρη, Παρθενίου Κελαϊδή, Χάληδων, Α. Γιάνναρη, Ιω. Ζυμβρακάκη, Π. και Α. Κριάρη, Καλαϊσάκη, Ησυχάκη, Π. Γύπαρη, Ν. και Α. Σκουλά, Ι. Παϊζη, Μιχελογιάννη, κ.α.).

- Αρχείο Κρητών Αγωνιστών (είναι καταχωρημένοι σε ευρετήρια και ειδικούς υποφακέλους όλοι οι αγωνιστές των Κρητικών Επαναστάσεων από το 1866 και μέχρι το 1898, με βιογραφικά στοιχεία, αποδεικτικά στρατιωτικών τίτλων [καπε-

τανοχάρτια], καθώς και τις αιτήσεις τους για την παροχή συντάξεων, όπου αναφέρεται και η δράση τους).

- Αρχεία Οθωμανικά και του Κεντρικού Μεταφραστικού Γραφείου Κρήτης

- Αρχεία Συμβολαιογραφικά από τα τέλη του 19ου αιώνα και εξής

- Αρχεία Δικαστικά, του Εφετείου Κρήτης και του Πρωτοδικείου Χανίων, χρονολογούμενα από τον περασμένο αιώνα και εξής.

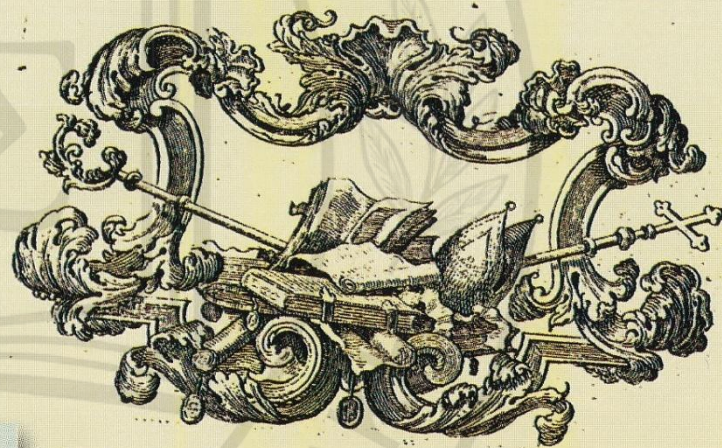
- Ολόκληρο το αρχείο της Κρητικής Πολιτείας, του αυτόνομου δηλαδή Κρητικού Κράτους (1898- 1913).

- Αρχεία που αναφέρονται στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο περιλαμβάνονται σε πέντε συλλογές που δίνουν πολύτιμα στοιχεία τόσο για τη Μάχη της Κρήτης, όσο και για την Αντίσταση του Κρητικού Λαού, αλλά και για την διοικητική κατάσταση στο Νησί κατά την περίοδο αυτή.

- Αρχεία σχολείων της πόλης και του Νομού Χανίων.

- Νεότερα αρχεία, δημόσια και ιδιωτικά: Υπηρεσιακά, Δικαστικά, Διοικητικά, Εκπαιδευτικά, διαφόρων άλλων φορέων και φυσικών προσώπων, κ.α.

CRETA SACRA
SIVE DE EPISCOPIS UTRIUSQUE RITUS
GRAECI ET LATINI
IN INSULA CRETAE.
ACCEDIT
SERIES PRAESIDUM VENETORUM INLUSTRATA
AUCTORE
FLAMINIO CORNELIO
SENATORE VENETO.
TOMUS PRIMUS.

VENETIIS MDCCLV.
Typis Jo. BAPTISTAE PASQUALI.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

*Souvenir de Crète.
Ο Φάρος Χανίων - Le Phare de la Canée.*

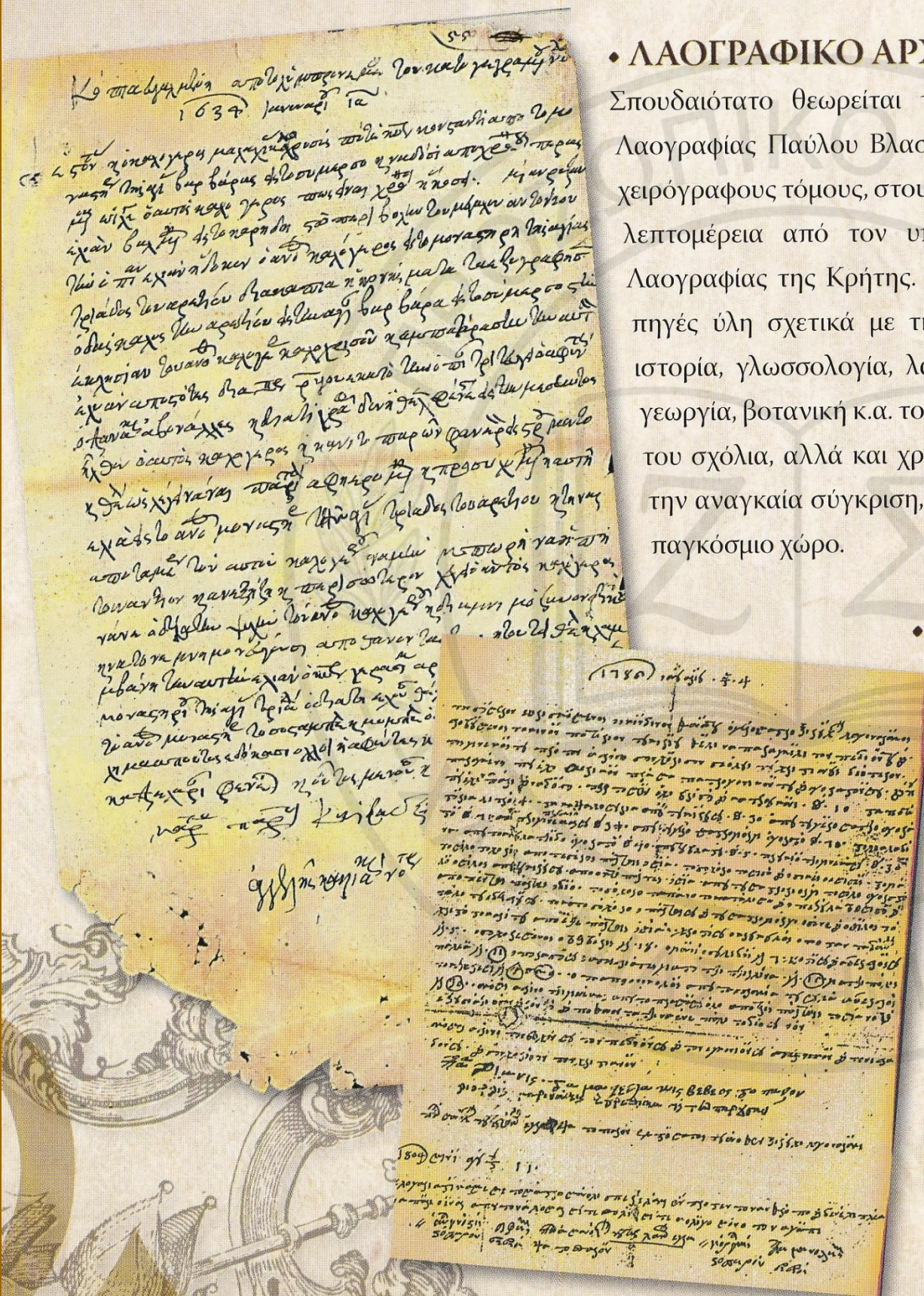
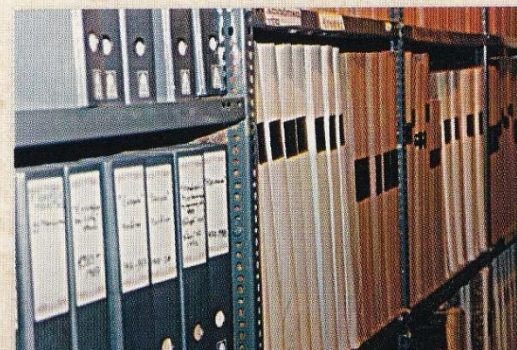

• ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΠΑΥΛΟΥ ΒΛΑΣΤΟΥ

Σπουδαιότατο θεωρείται το αρχείο του Πατέρα της Κρητικής Λαογραφίας Παύλου Βλαστού, που αποτελείται από 93 ογκώδεις χειρόγραφους τόμους, στους οποίους καταχωρείται και η παραμικρή λεπτομέρεια από τον υπέροχο και ανεξάντλητο πλούτο της Λαογραφίας της Κρήτης. Ο Βλαστός συγκέντρωσε από πλείστες πηγές ύλη σχετικά με την φιλολογία, αρχαιολογία, μυθολογία, ιστορία, γλωσσολογία, λαϊκή παράδοση, γεωλογία, αστρονομία, γεωργία, βοτανική κ.α. του Νησιού μας, παραθέτοντας πολλά δικά του σχόλια, αλλά και χρησιμοποιώντας στοιχεία παράλληλα για την αναγκαία σύγκριση, από τον Ελληνικό, Ευρωπαϊκό αλλά και παγκόσμιο χώρο.

• ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

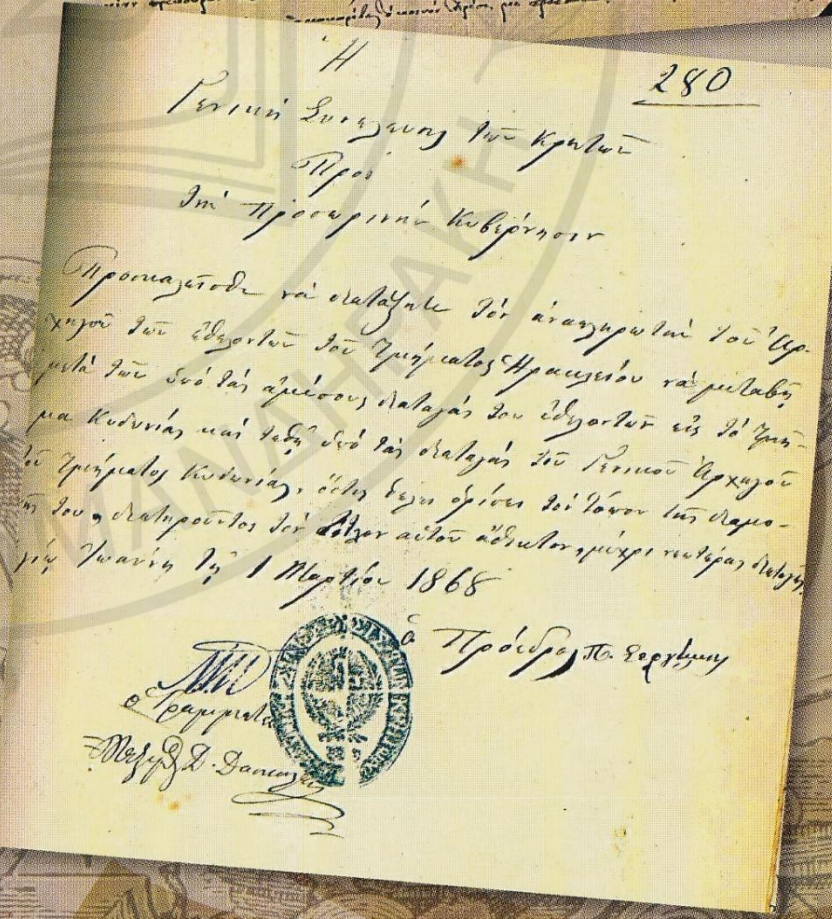
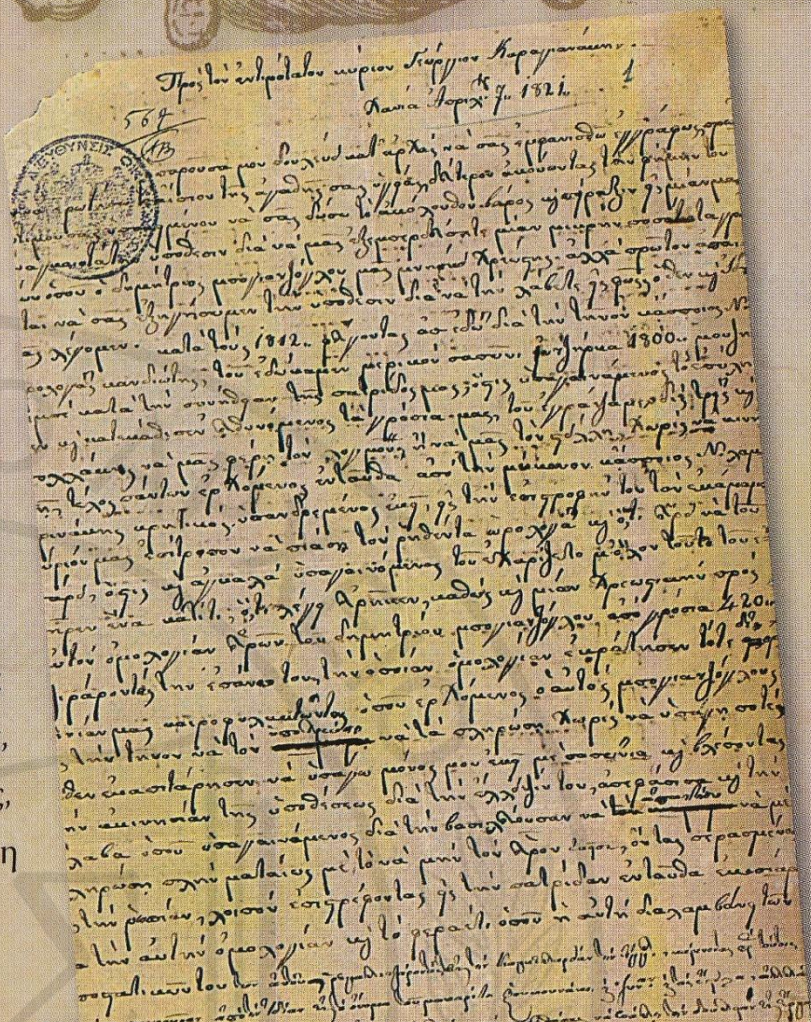
Η Υπηρεσία διαθέτει μια εξειδικευμένη Βιβλιοθήκη, μη δανειστική, που περιλαμβάνει περίπου 10.000 τίτλους βιβλίων ιστορικού, λαογραφικού ή άλλου περιεχομένου, εκδόσεις παλαιές, πολύτιμες και σπάνιες, αλλά και νεότερα σημαντικά βιβλία που αφορούν στα ενδιαφέροντα και το αντικείμενο του Αρχείου.

• ΑΡΧΕΙΟ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

Το αρχείο του Κρητικού Τύπου (1831 – σήμερα) περιλαμβάνει όλα τα Κρητικά έντυπα που εκδόθηκαν στο Νησί, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό και που σήμερα είναι σπάνια και δυσεύρετα. Δώδεκα φύλλα - τα περισσότερα από οπουδήποτε αλλού - της πρώτης Κρητικής εφημερίδας, της «Βακαΐ – Γκιρίτ», έκδοσης της Αιγυπτιακής Διοίκησης το 1831, φυλάσσονται στο Αρχείο, καθώς επίσης και η «Κρήτη», έκδοση της Τουρκικής Διοικήσεως.

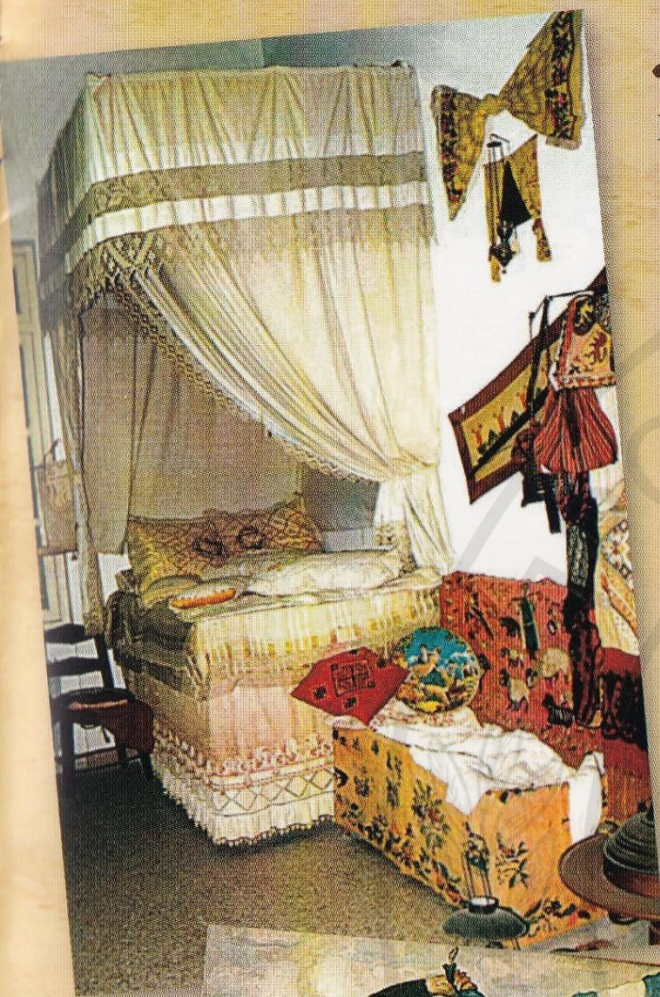
Δεν λείπουν ακόμη τα μονόφυλλα, αλλά και όλες οι πολιτικές εφημερίδες της Κρήτης που εκδόθηκαν από το 1880 και εξής, αφού μόνο το 1878, με την περίφημη Σύμβαση της Χαλέπας, επετράπη, συν τοις άλλοις, από την Τουρκική Διοίκηση η έκδοση εφημερίδων.

• ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ

Το Ιστορικό Αρχείο Κρήτης διαθέτει μεγάλη φωτογραφική συλλογή με σπάνιες φωτογραφίες και κάρτ-ποστάλ από τα τέλη του 19ου αιώνα μέχρι τις μέρες μας. Το οπτικό αυτό υλικό έχει ταξινομηθεί θεματολογικά, πλην των ιδιωτικών συλλογών και έχει αποκτηθεί κυρίως από δωρεές αλλά και αγορά σημαντικών φωτογραφιών από φορείς και ιδιώτες. Μέσα από το πλουσιότατο και πολύτιμο αυτό φωτογραφικό υλικό, ο ερευνητής μπορεί να εξαγει τα συμπεράσματά του, τόσο για την ιστορική όσο και για την πολιτισμική εξέλιξη της Κρήτης.

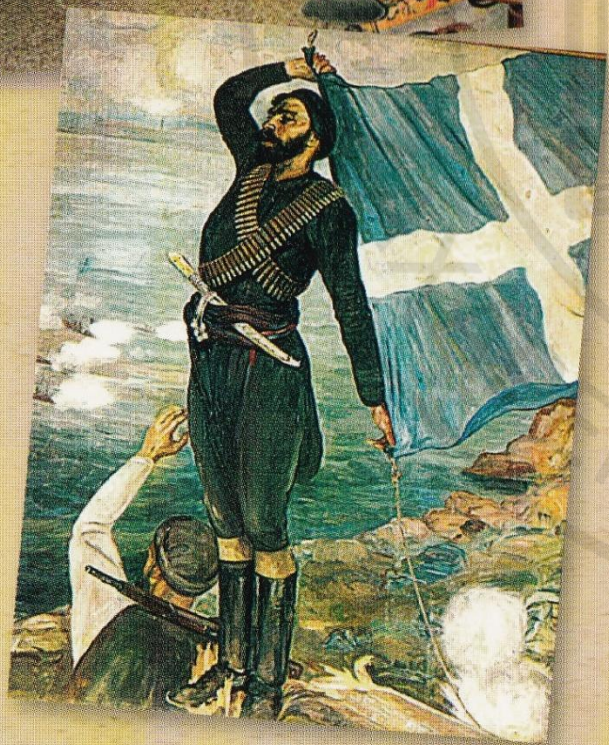
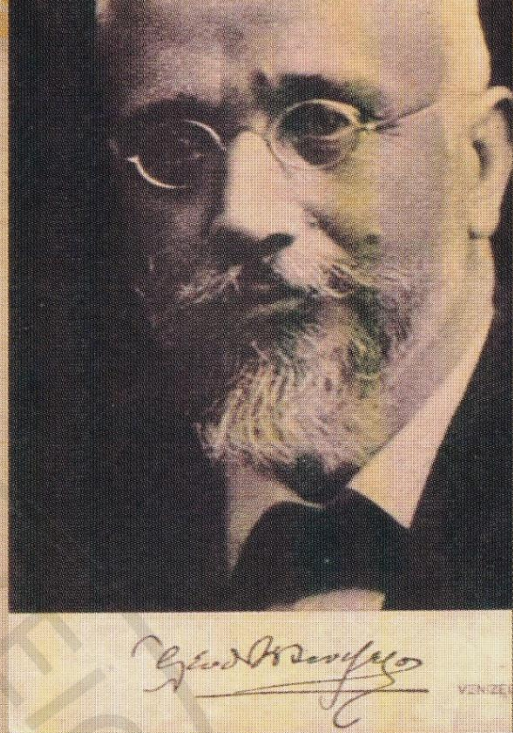
• ΜΟΥΣΕΙΑΚΟ ΤΜΗΜΑ

Παράλληλα με το αρχαιακό υλικό που διατηρεί, το Ιστορικό Αρχείο Κρήτης έχει δημιουργήσει στους χώρους του κεντρικού του κτιρίου μουσειακό ιστορικό και λαογραφικό τμήμα με εκθέματα από τις διάφορες χρονικές περιόδους της Ιστορίας και των Αγώνων της Κρήτης.

Στην πρώτη αίθουσα του μουσειακού τμήματος εκτίθενται προσωπικά ενθυμήματα του Εθνάρχη Ελ. Βενιζέλου. Υπάρχουν ακόμη αίθουσες αφιερωμένες στους Κρητικούς Αγώνες, στην Κρητική Πολιτεία, στην Μάχη της Κρήτης και στην Αντίσταση των Κρητών, με αποκορύφωμα τον Στύλο Εκτελέσεων της Αγυιάς, πάνω στον οποίο μαρτύρησαν κατά την Κατοχή χιλιάδες πατριώτες για την Ελευθερία και τη Δικαιοσύνη.

Αλλά και το λαογραφικό τμήμα προσφέρει στον επισκέπτη μια πλούσια εικόνα ενός Κρητικού σπιτιού: ένα παλιό νυφικό κρεβάτι, περίσσια στολισμένο, κεντήματα, υφαντά, φορεσιές γυναικείες και ανδρικές, δαντέλες, χειροτεχνήματα, παλαιότερα κλινοσκεπάσματα, κεραμικά, έπιπλα, είδη οικιακής χρήσης. Τα εκθέματα είναι όλα αριστουργήματα της Κρητικής λαϊκής τέχνης, φτιαγμένα με κόπο και αγάπη, δείγματα απτά της Κρητικής τέχνης και ζωής.

Το ΓΑΚ-Ιστορικό Αρχείο Κρήτης αποτελεί ένα αξιόπιστο φάρο τεκμηρίωσης και διαφύλαξης των στοιχείων της Ιστορικής και Πολιτισμικής εξέλιξης της Κρήτης. Συμβάλλει στην καταγραφή των γεγονότων στο πέρασμα του χρόνου και ο επισκέπτης, ο ερευνητής, ο ιστοριοδίφης, μπορεί να αντλήσει πολύτιμα στοιχεία από τις αστείρευτες πηγές του αρχαιακού υλικού, το οποίο προσφέρεται χωρίς περιορισμούς για μελέτη και έρευνα.

ΓΑΚ-Ιστορικό Αρχείο Κρήτης

Διεύθυνση: Ιωάννου Σφακιανάκη 20, 73134 Χανιά, τηλ. και fax, 0030 28210 52606

e-mail: history@gak.chan.sch.gr και iakr@otenet.gr

web site: <http://gak.chan.sch.gr/history>

Ωρες κοινού: 9:00 - 13:00 πλην Σαββάτου - Κυριακής και αργιών

Επιμέλεια εντύπου : Ζαχαρένια Σημανδηράκη, Προϊσταμένη Ιστορικού Αρχείου Κρήτης